

Folkhälsomyndigheten

Podden Liv & Hälsa

Hantavirus – experten svarar på frågor

[Pernilla Engström, programledare] Utbrottet av hantavirus på ett fartyg från Argentina väcker många frågor, både runt om i världen och även här i Sverige. Jag säger välkommen till dig Klara Sondén. Du är biträdande statsepidemiolog här på Folkhälsomyndigheten.

[Klara Sondén, biträdande statsepidemiolog] Tack!

[Pernilla] Kan du förklara kort vad är hantavirus och den här aktuella varianten andesvirus?

[Klara] Hantavirus är en grupp av virussjukdomar, men just den här andesvirus då den utmärker sig för att den är aggressiv, den har ett dramatiskt förlopp när man väl blir sjuk och ungefär en tredjedel av de som drabbas avlider också. Och sedan dessutom då, så har den den här speciella egenskapen, jämfört med alla andra hantavirus, att den kan smitta mellan människor. Till skillnad från de andra då, som är så kallade zoonoser, som smittar från djur till människa i första hand.

[Pernilla] Och andesvirus, har vi det här i Sverige?

[Klara] Nej, vi har aldrig haft något fall i Sverige, och vi har inte heller den sortens gnagare som kan bära på andervirus. Och det finns ingen risk att det här kommer att bli en svensk sjukdom i framtiden.

[Pernilla] Hur kunde det bli en smittspridning på det här skeppet som åkte från Argentina tror du?

[Klara] Ja, den dramatiska situation som de har varit med om, och väldigt jobbigt för alla drabbade där ombord såklart. Hypotesen är ju att en eller två individer har varit smittade när de klev ombord. Det är ganska lång inkubationstid på det här viruset, så de här personerna har insjuknat. Och sedan ombord på ett kryssningsfartyg där man kanske har lite trängre utrymmen, man umgås ganska tajt med samma gäng, vissa har haft delade hytter, flerbäddshytter. Under de omständigheterna så har det kunnat bli så att lite fler personer har blivit smittade ombord.

[Pernilla] Och varför har det blivit ett sådant här omfattande pådrag världen över då, i spåren av det här?

[Klara] Det är ju en väldigt allvarlig diagnos. Det är en kraftig infektion med som sagt hög dödlighet, där vi inte har något specifikt läkemedel att ge. Det finns inget vaccin, utan om man väl är infekterad och insjuknar så är det understödande behandling, ganska lång sjukhusvård för många och som sagt hög mortalitet. Så det är ju någonting som vi tar på största allvar. Och även om det inte alls är lika

smittsamt som covid, så är det ju viktigt att göra allt vi kan för att stoppa varje smittkedja.

[Pernilla] Vi har ju några få personer här i Sverige som kan ha blivit exponerade för viruset. Hur tas de om hand?

[Klara] De har ju identifierats via internationella rapporteringssystem, som har fungerat väldigt väl faktiskt med Världshälsoorganisationens hälsoreglemente då, där var våran TIB - tjänsteman i beredskap som det heter - har fått kännedom om individer, inklusive personuppgifter. Sen vidarebefordrar vi den här informationen till regionala smittskydd. Så handläggningen av varje individ där sker helt och hållet ut i regionen, där man då har en personlig kontakt med den som är exponerad, ger råd. Och i det här fallet så handlar det om att hålla sig isolerad i hemmet, återigen i syfte att förhindra smittspridning.

[Pernilla] Och hur länge pågår det?

[Klara] Ja, det är ju lite i ett skede där experter och myndigheter diskuterar tillsammans, men 42 dagar är det som vi hör mest vad det gäller inkubation tiden, och då blir det också så länge som man behöver hålla sig isolerad.

[Pernilla] Och vad händer om det skulle visa sig att någon av de här är smittad?

[Klara] De har ju också fått instruktion om att vara väldigt observanta på sina symptom och minsta lilla så kommer de att testas. Det är en ett test som görs här på Folkhälsomyndigheten faktiskt, på vårt laboratorium. Och vi kommer stå beredda att göra den testen dygnet runt, för att så snabbt som möjligt kunna få ut resultatet till sjukvården, och antingen avskrivna misstanken eller vidta särskilda smittskyddsåtgärder. Och den här drabbade individen ska få vårdas på sjukhus, på en så kallad högisoleringsenhet, där liksom risken för spridning till personal och patienter kan utraderas i stort sett.

[Pernilla] Kan man smittas innan man har fått några symptom?

[Klara] Det är ju så att smittsamheten ligger i huvudsak under den fasen när man har symptom. Men sedan uppträder virus också i blodet lite grann precis innan man blir sjuk, något dygn eller två. Då är man inte lika smittsam, men samtidigt så är det inte heller så att det finns en viss minut när man går från vara frisk till att vara sjuk. Så visst, vi kan inte utesluta att det finns en liten komponent och smittsamhet också precis innan man insjuknar.

[Pernilla] Och om det skulle finnas en misstanke här i Sverige, hur snabbt kan Folkhälsomyndigheten få fram ett provresultat?

[Klara] Bra fråga. Rent så på labb så tar det faktiskt bara ett par 3 timmar, och det här provet kommer ju handläggas väldigt prioriterat. Men sen kan det vara lite logistik att få fram också på regionsidan. Det ska ju vara så att den här personen behöver ta sig till sjukhus på ett säkert sätt, utan att smitta ner någon på vägen. Den ska tas emot av personal med speciell skyddsutrustning, provet ska tas och

transporteras enligt speciella rutiner även där. Och ibland är det någonting som hakar upp sig lite, lite grann. Och så beror det på var i Sverige det äger rum också såklart. Sverige är ju ett avlångt land och transporterna är också en sak att räkna in. Men det rör sig om timmar, definitivt långt under ett dygn, innan vi har ett svar.

[Pernilla] Finns det någon risk att det skulle kunna bli en smittspridning här i Sverige?

[Klara] Som vi ser på det här skeendet nu, så finns det ingen anledning att tro det. Vi delar ju ECDC, den europeiska smittskyddsmyndighetens bedömning om det. Och det här är ett virus som vi känner sedan tidigare. Vi vet att det kan orsaka kluster, alltså mindre utbrott, men det verkar inte ha en benägenhet att ge upphov till den här landsöverskridande eller gränsöverskridande smittor och utbrott. Så det är betryggande att vi också vet mer om smittvägarna den här gången. Det är inte lika smittsamt som covid.

[Pernilla] Vi har ju covid färskt i minne. Men, skulle det här kunna utvecklas till en pandemi, andesviruset?

[Klara] Nej, inte som det ser ut just nu. Sen är det självklart en väldigt allvarlig infektionsdiagnos, och vi tar händelsen på största allvar. Alla virus har potential att förändras över tid, och det är en anledning till att man vill ha in dem till labbet. Man vill karakterisera dem, titta exakt på arvsmassan och allt det där. Så det finns alltid en möjlighet att situationen ändrar sig, och då får vi vara beredda och göra nya bedömningar. Men just nu är det väldigt, väldigt lugnt. Och absolut, som vi bedömer, ingen risk för en pandemi.

[Pernilla] Tack! Och vill du som lyssnar höra fler avsnitt av Liv och hälsa så följ oss gärna.